

Степченко Мирослава,
мол. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ

План внутрішньої стійкості Президента Володимира Зеленського: аналіз та обговорення

Опубліковано: Степченко М. План внутрішньої стійкості Президента Володимира Зеленського: аналіз та обговорення // Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. 2024. Випуск 49 (145). С. 34-39.

На 1000-й день повномасштабного вторгнення РФ, 19 листопада 2024 р., Президент України В.Зеленський виступив із традиційним щорічним посланням до Верховної Ради України, на якому представив План внутрішньої стійкості України та обґрунтував його необхідність. «У кожній війні, щоб не програти її, є речі, які може зробити сам народ, і є те, що можна зробити тільки в єдності із союзниками. Саме тому потрібні ці два документи: те, чого ми очікуємо від себе передусім, і те, чого ми очікуємо від партнерів», – наголосив Президент ([Укрінформ](#)).

Документ складається з 10 пунктів-розділів з умовними назвами, які у процесі можуть змінитися. План охоплює фактично всі сфери життя держави та суспільства, формулює принципи, за якими має, на думку влади, жити країна під час війни та в перші повоєнні роки. Народний депутат, голова парламентської фракції «Слуга Народу» Давид Арахамія заявив: «Президент Володимир Зеленський подав збалансований погляд, як об'єднати громадян, армію, бізнес і загалом країну, щоб спільними зусиллями подолати ворога і здобути перемогу» ([Рада](#)).

План, який ще буде деталізований разом із громадянським суспільством, бізнесом, представниками культурного середовища та експертами і буде повністю представлений з усіма додатками у грудні цього року, не є альтернативою Плану перемоги, презентованого раніше міжнародним партнерам, а його доповненням.

За інформацією видання TheTimes, План має на меті зміцнити моральний дух українців, похитнутий після виборчої перемоги Дональда

Трампа, а також запевнити громадськість в здатності країни захистити себе, навіть якщо американська допомога буде зменшена або припинена.

Внутрішній План стійкості виник після оприлюднення Плану перемоги, який переважно стосується дій партнерів для допомоги Україні, адже виникло питання про те, що може зробити сама Україна. Зрозуміло, що фінансування та реалізація Плану напряду залежать від західних партнерів. Лише українських ресурсів буде недостатньо, оскільки вони обмежені і не співмірні з російськими. Це стосується не тільки Плану перемоги, а й Плану стійкості, тому що він стосується українських спроможностей. Наприклад, в аспекті виробництва дронів, де заявлені досить амбітні плани ([Главред](#)).

Директор Центру Євразії Атлантичної Ради, посол США в Україні у 2003-2006 роках Джон Гербст вважає, що Президент України Володимир Зеленський «зрозумів, що його План перемоги було розкритиковано, тому він змінив підхід і запропонував внутрішній План стійкості. І це має сенс», – заявив дипломат ([UAZMI](#)). Джон Гербст також вважає, що Президент дав зрозуміти своє прагнення розпочати мирні переговори.

Загалом експерти позитивно оцінюють План, але справедливо наголошують: поки це рамковий документ, який потребує вдосконалення і посилення. Є й скептичні коментарі. Головне враження – план є всеосяжним, але є питання щодо можливості виконання його пунктів.

То що ж пропонує План стійкості? Представлений план складається з десяти пунктів. Перший - «єдність», яка, за словами Зеленського, має бути як всередині країни, так і ззовні. Другий пункт - «фронт» - передбачає зміну підходів в управлінні в ЗСУ і призначення військового омбудсмена для вирішення проблем в армії. Третій пункт - «зброя» - передбачає розробку та нарощування виробництва зброї. Решта сім пунктів називаються: «гроші», «енергетика», «безпека», «громади», «людський капітал», культура», «політика героїв». В них, зокрема, йдеться про підтримку українського підприємництва та детінізацію економіки, посилення безпеки держкордону України та модернізацію стандартів укриттів, покращення податкових умов

для прифронтових територій, впровадження множинного громадянства та ліквідацію впливу Української православної церкви Московського патріархату (УПЦ МП), створення міністерства об'єднання українців тощо ([DW](#)).

Деякі пункти Плану будуть закритими для громадськості. Про це заявив радник глави держави з комунікацій Дмитро Литвин. За його словами, йдеться про розділи, присвячені питанням оборони, виробництва зброї та енергетики. При цьому деякі інші, такі як культурна чи політика єдності, ще вимагають уточнень. «Цей документ розбито на напрями, кожний з яких розробляють експерти з відповідним досвідом та баченням. Окремі деталі, які можуть бути оприлюднені, стануть доступними після завершення роботи», – заявив Литвин ([Слово і діло](#)).

Співзасновник Національної платформи стійкості та згуртованості, політолог Олег Саакян позитивно сприймає ініціативу Президента зі створення чіткого плану-дороговказу: «Це крок, на який суспільство чекало вже давно... Однак головне – щоб цей план став основою для реальних змін, а не залишився просто набором тез. Його оцінка залежатиме виключно від ефективності реалізації» ([Укрінформ](#)). За словами Олега Саакяна, документ задає рамку для роботи і від того, наскільки швидко і якісно влада покаже реальні результати – залежить успіх.

Голова Чернівецької обласної організації політичної партії «Слуга Народу» Руслан Запаранюк наголосив на тому, що це вчасна і надзвичайно важлива ініціатива Президента, яка демонструє нашому суспільству цілковиту готовність керівництва держави до різних викликів і його відкритість перед всіма українцями. «Цей План є логічним продовженням стратегічних ініціатив Президента щодо глобального зміцнення України. Ним обумовлена й визначна роль місцевих громад у цьому процесі, тож ми всі повинні докласти максимум зусиль задля реалізації цього Плану... Адже лише завдяки єдності всередині і єдності цивілізованого світу довкола України ми можемо досягти поставлених цілей», – зазначив Руслан Запаранюк ([Слуга народу](#)).

А от опозиція неоднозначно коментувала План стійкості. Петро Порошенко, нардеп опозиційної фракції «Європейська солідарність» не знайшов причин для критики Плану, але вказав на відсутність практичних кроків для його реалізації. «Це - конституційний документ. Його важко критикувати, бо там за все хороше і проти всього поганого. Дивлячись на Бюджет-2025, я з сумом і подивом побачив, що уряд перейшов в опозицію до президента. Бо нічого, що ми почули в залі від президента, уряд не врахував», - написав він у X ([DW](#)). А нардеп Олексій Гончаренко був критичнішим. «Ми бачили стільки планів, що вже трошки втомлює... Нічого конкретного і зрозумілого», - написав він у Telegram ([DW](#)).

За словами депутата з фракції «Голос» Ярослава Юрчишина, якщо План стійкості не буде втілюватися, то очікування суспільства обернуться розчаруванням і падінням довіри до влади. «Погоджуюся з важливістю десяти пунктів та розставленими акцентами. Але точно постає питання ресурсів. Ми зараз шукаємо допомоги в демократичному світі, але не завжди розумно використовуємо власні можливості», – написав політик у Facebook ([DW](#)).

Експерт аналітичного центру «Об'єднана Україна» Петро Олещук назвав План «досить неоднорідним», наголошуючи на тому, що він складається з багатьох компонентів, частину з яких можна реалізувати досить оперативно, а для інших знадобляться серйозні ресурси і значні зусилля. За його словами, на цьому тлі План стійкості виглядає як формат комунікації із суспільством, який обрав для себе Президент України. Водночас потрібно розібратися в питанні, як саме цей План втілюватиметься в життя. «Йдеться про досить наближену перспективу, тому що і ОПК, і гроші, і енергетика - це те, що потрібно вирішувати вже зараз. Те саме стосується і безпеки. Водночас питання людського капіталу чи громад, культури, політики героїв – ті речі, які, очевидно, стосуються віддаленого стратегічного моменту... Треба спиратися на нормативні документи та підзаконні акти, тож на ВРУ чекатиме інтенсивна робота з реалізації цих рішень і створення нових адміністративних органів», - зауважив експерт ([Главред](#)).

За словами окремих політологів, цей план потребує вдосконалення і посилення, зокрема, варто додати окремі пункти про боротьбу з корупцією і забезпечення справедливості, які наразі турбують суспільство. Голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенко зазначив, що через відсутність окремого пункту - «боротьба з корупцією» План будуть критикувати. «Більшість українців якраз корупцію вважають другою за значущістю після війни проблемою. Можливо, ми побачимо його в додатках. Та поки цього нема», - наголосив політолог ([DW](#)).

Осяжність пунктів, які охоплюють чи не всі сфери життя, створила у низки спостерігачів враження, що цей План насправді є передвиборчою програмою, хоча Зеленський прямо заявив, що виборів до закінчення війни бути не може. Про це говорить політтехнолог Олег Постернак. На його думку, напрямки Плану визначені вірно: «Щоправда не побачив там освіту й науку, адже це фундамент прогресу та розвитку, навіть в умовах воєнного часу. З виступу також не зрозумілі якими будуть дії влади щодо демографічної політики, вирішення житлової проблеми, боротьби з корупцією тощо» ([КиївПост](#)).

Деякі військові експерти вважають, що цей документ свідчить про підготовку до затяжної війни, зокрема, військовий аналітик Ігаль Левін зазначає, що «окрім військових пакетів, Україні допомагають фінансами і гуманітарно, плюс заморожені російські активи... Київ прекрасно розуміє, що війна не закінчиться, і готується до затяжної й довгої обробки Росії, у якої й так з економікою зараз тривожні дзвіночки. Москві кров з носа потрібне заморожування і діалог з метою якимось чином послабити санкції» ([КиївПост](#)).

Своїми думками і враженнями про 10 пунктів поділився і політтехнолог Сергій Гайдай, а саме: «Хотів детально розібрати кожен із пунктів. Але нема чого розбирати. Це не план, а просто доповідь президента. Базікання без конкретики. Модернізація укриттів... Ну добре, що нарешті згадали про укриття наприкінці третього року повномасштабної» ([Facebook](#)). За словами київського громадського і політичного активіста Олега Симороза,

«Внутрішній план стійкості Зеленського - це демонстрація відірваності української влади від реальних проблем в країні. Жодного слова щодо кадрової політики, жодних реальних антикорупційних заходів. Всі ті позитивні речі, які були згадані в загальних фразах, зокрема щодо єдності, не запрацюють, бо основний механізм такого впровадження - це справедливість в державі. А нині, внутрішня політика влади є абсолютно протилежною... Суспільство не довіряє судовій системі, не довіряє виконавчій владі, зокрема в сфері мобілізаційних процесів. І замість сміливих кроків зі справжнього перезавантаження більшості напрямків, ми чуємо красиві фрази ні про що...» ([Facebook](#)).

Та за висновками більшості експертів - план насправді хороший, але він лишиться планом, якщо не буде відповідних указів, законів, які зможуть гарантувати дотримання Конституції України всіма державними інституціями та громадянами України.

Отже, Президент представив свій План внутрішньої стійкості, звернений до українських громадян і є доповненням Плану перемоги. Чи стане він важливим елементом у стратегії післявоєнного відновлення, чи залишиться політичним інструментом для електоральних цілей, покаже час. Але, не дивлячись на негативні відгуки деяких політиків та експертів, внутрішній План стійкості В. Зеленського може мати реальний потенціал для посилення єдності українського суспільства, однак його успіх залежить від конкретних дій, а не лише декларацій. Більшість положень, озвучених Президентом, виглядали стратегічно, чітко спрямованими на перспективу.

Фактично Володимир Зеленський запропонував країні новий суспільний договір на час випробувань, яким влада сподівається укріпити Україну. В Плані стійкості йдеться саме про оновлення стосунків між владою і суспільством. План внутрішньої стійкості передбачає конкретні пункти і кроки, які спрямовані на істотне посилення і зміцнення нашої держави. Їх реалізація дозволить Україні вистояти зараз і продовжувати боротьбу за встановлення миру та відновлення справедливості. На кону – як і з кожною

суспільною угодою – довіра суспільства до держави та її інститутів. І це великий виклик не тільки для нинішньої влади, а й для держави в цілому. А ще лишається питання: якщо цього не робилося з 2022 року, то чи вдасться забезпечити, що робитиметься одразу тільки-но детальний План стійкості буде готовий у грудні 2024 року?